

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банциотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат десарски с поштарином, За Босну, Хрцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, а за турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 28.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатњ у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новца никакве се не уважавају наручбине.

Земунска Штедионица.

од М. Пивћа.

Читаоци овога листа нека ми опросте, што ћу још једанпут о горе наведеном заводу неколико речи проговорити.

Није давно како сам у овом листу оне жеље навео, које су нас водиле, кад смо о том радили, да штедионицу у нашој вароши установимо. Сваки читалац мора признати, да нису намере себичне биле, већ да су само на то ишле, како би благостање наших суграђана, које с малом изнимком на најнижем степену образованости стоји подигли и за будућност предстојећу обезбедили. Оно неколико људи, који су с пожртвовањем свога времена, с улогом свога труда на установљењу овога завода радили заиста и ту наду су гојили, да с обезбеђењем благостања својих суграђана уједно и властито своје благостање постигну, али за то није њих пука себичност на то дело водила, као што је то до сад више пута већ разјасњено и о чему се наши суграђани за кратко ово време, за које је штедионица отворена, сами осведочити могли. Покрај свега тога овај млађани завод изврнут је свакојаким поговорима, који ми повода и дају, да ово неколико речи проговорим. На жалост нашу морамо припознати, да у нашој, као и у свакој другој вароши појединих људи имаде, којима ништа свето није, који на свако, па и на најплеменитије подузеће погрде и отров мржње своје бацају. То су људи без сваког племенитог чувства, којима срце само онда се наслађује, кад у разкоштву живећи на бедне своје суграђане мирним оком гледати могу. Њима је најмилије кад други материјално и морално пропадају, те тако им се прилика пружи, да од пропасти суграђана сво-

јих берићета имати могу. Но онде где се о томе ради, како би се беди и пропасти доскочило, ту тако ве људе наћи нећемо. Они радије по сакаци и по механама погрде на оне бацају, који човечну дужност врше. Признати пак морамо да неки из глупости и незнања на штедионицу нападају. Овима толико не замеравам, јер кад у младости ништа учили нису, у старости ништа знати не могу. Искуство, та научитељица разумних људи у њихово срце приступа нема. Та обично је с незнањем и јогунство скопчано, а ово својство не да им, да оно добро, што урадише други као добро припознају и усвоје.

Нити за једне нити за друге ове моје речи неби навео, већ то чиним само из тог узрока, како би досадњим деловањем наше штедионице суграђанима својима доказао, да су све погрде и сви приговори, који се у нашој вароши разгласују, лажне и без сваког темеља. То чиним и с тога да за будуће науче познати, коме благостање ове вароши на срцу лежи, или онима, који су око завода штедионичког радили, или пак онима, који иети завод нападају. Читаоци имали су прилику сваког месеца извешће штедионице читати и с њезином радњом се упознати. Будући пак да извешћа та штедионичко деловање само укратко показују, то држим за своју дужност да оно овде опширније изложим.

Целокупни капитал штедионице 7. Маја о. г. састојао се:

а, из фондова штедионице од . . . ф. 15000.—

б, из улога код ње учињених од . . . „ 47676.63

што све скупа чини ф. 62676.63

Уложено је већином од приватних особа, јер ови су у сто шест пута за ово кратко време 31.703 ф. уложили.

Ови новци су на следећући начин употребљени:

а, од уложеног капитала уложитељима натраг издато је . . . ф. 4528.—

б, позајмљено на непокрености и десетогодишњу одплату. „ 32735.—

в, на мјенице и кратки рок, но на темељу заложене непокретности . . . „ 14700.—

г, на залог издане. „ 2567.—

д, на мјенице позајмљено „ 650.—

остатак од . . . „ 7496.63

налази се које у готовини, које у набављеном намештају.

Као што из ових дата сваки увидити може, штедионица је за четири месеца и неколико дана силно напредовала, покрај свега тога, што некоји непрестају наклоност наше публике према томе заводу поткопавати. То нам се чини, да је најбољи доказ, да је такви завод у нашој вароши од потребе био и да ће опстати моћи. Али ми то можемо такође и за даљи доказ сматрати, да наши суграђани прама овоме заводу поверење гоје и да у оне своју веру полажу, којима је руководство овога завода поверено. Публика нека суди о нама и нашим непријатељима, а ми ћемо и у будуће труд наш на то посветити, да тај млађани завод ојача и што више допринесе, да би се благо стање ове вароши подигло и обезбедило.

Још морамо два приговора овде споменути, који се против овога завода у обзир на његово пословање чине. Први је што се каже, да сиротињи с тим заводом ништа поможено није, а друго да су штедионицу само неколико трговаца установили с тога, како би сами себи хаснили.

(свршиће се).

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. За сутра, у Понедељник, је заказана скупштина варошких заступника. На дневном реду имаде, као што чујемо, више врло важних предмета, који јако засецају у економни и друштвени интерес наше вароши. С тога и јављамо за сутрашњи тај састанак општинара још у напред, препоручујући им да не пропусте доћи на исти у пуном броју.

Предмети о којима ће се сутра већати, као што рекосмо, сви су важни, но најважнији чини нам се, да је тај, који се тиче варошког зида. Управа фортификације добила је налог, да тај зид путем лицитације заједно са земљиштем околно њега прода. У то земљиште спадају и шанчеви од Дунава све до Бежанијске капије, и продаће се приватним људма на комад, ако неби општина тражила, да сво земљиште заједно са зидом пређе у њезину својину. Ако би то општина пропустила, онда би могло отуда велике не прилике за варош бити.

Ми препоручујемо славном заступништву нашем да ту ствар у зрело разматрање узме. Држава ће општини, о томе смо уверени, зацело сваку олакшицу у том обзиру дозволити. Но ни под којим начином не сме она допустити, да земљиште фортификације у другу руку а не у њезину пређе.

— Јављено је, да је г. др. Валтазар Богишић, школски саветник и главни управитељ училишта у овом генералату, званично обилазио подчињену му област. Тим поводом дошао је у Уторник и овамо у Земун, а ономаду Петак вратио се у Гемишвар. У идућем листу можда ћемо што опширније моћи јавити о том путу г. Богишића. — Са својим расписом препоручило је војено министарство сађење меља у војеној граници, и да би се ту та грана пољске привреде што пре увела, обећало је, да ће општинама дати бесплатно потребне разсаде. И наша је општина искала, да јој се разсаде дају, од којих је ово дана више од хиљаде комада дошло из Беча. Пробе ради посађено је више стотина комада у општинској башти, а неколико је партија уступљено приватним особама, које су раде да чине покушаје на сопственим својим земљиштима. — У Понедељник почело је каламјење богиња деци, које врши по пропису варошки лекар у овда-

шњој болници. — Досад постојећа главна војничка стража пред коначком генераловим од неколико дана је укинута, ваљда за то, што је Земун престао бити утврђено место.

— У Понедељник у вече хтедоше неки зликовци да похарају кућу једнога Горњоварошанина. Већ је био један од њих у соби и пробио је орман, где су новци, кад домаћин и домаћица, који беху негде на селу, вратише се дома, где жена опази кроз пенџер, да је неко у предњој соби. Док су на сокак трчали да дозову комшије, и док су се ови скупили, зликовац побегне преко плота. Следивши трагу босоножном, који се могао видети у мокром земљишту баштинском, наиђоше у јендеку на двојицу, који се чињаху као да спавају. Један је био Земунац Стеван Ст., други Србијанац Димитрије, који је до скоро био слуга у реченог Горњоварошанина. Оба двојицу одвели су у затвор. На испиту искаже Земунац, да га је Димитрије наговорио, да га још оне ноћи превезе у Београд, што му је овај и обећао. Но најпре хтео је Србијанац да понесе кушуље његове, које се још налазише у кући газдиној. — На Спасовдан после подне удавило се у јендеку близу Тошиног бунара једно девојче, именом Христина Блашић, а у исто вече пао је са шлепа матроз Никола Булгаров, родом из Карансебеша, и удавио се. Нађено је тело му тек други дан после подне. — Као што чујемо, издата је строга полицајна заповест, да се утамањују сви пси, који немају овратника. Који је рад да му је цето обезбеђено, нека се стара за овратник.

— Из Панчева нам јављају, да је тамошњи парох, г. Васа Живковић, постао протом панчевачким. Ми се радујемо том наименовању, јер се бројимо у личне пријатеље г. Живковића, и што познајемо његове врлине. Панчевцима пак честитамо, што знамо, да им је давнашња жеља испуњена.

— Из Београда пише нам наш дописник: Ево вам кратког извештаја о свечаности коју су Чеси овде приредили у славу и корист њиховог народног позоришта. Беседа је у главном испала сјајно. Публике је било доста, или да кажем било је онако и онолико колико се брат брату одазвати може. Реч коју је један брат Чех говорио пред сакупљенима у главном овога је садржаја: Да је славенским народима је-

дини спас у њиховој слози и љубави. А та слога и љубав донеће нам Славенима те вајде, што ћемо се отрести тиранизма, који нас на сваком кораку пречи. Беседник се узда и нада у пробужену свест Славена што ће она и учинити да к својој цели што пре дођемо. Један од тих чинитеља, што помаже да се у народу буди свест, јесте по најглавније народно позориште, које живом речи проноси мисао слободе, братства и јединства, и које најпосле доноси то, да народ покаже старе грехе и оправда се пред историјом да је способан да живи. И да ће бог и доћи ће скоро време кад ће Срби моћи да освете Косово, а Чеси Бело брдо. На послетку ова је беседа зачињена једном скандалозом. Никакав професор познати К. Ц. после једне здравице (која му није примљена) — најгадније и најсрамније зачинио је ову беседу тим, што је реко да он неверма то југославенство и казао је још нешто, што се ја стидим изрећи. Ал то је и човек коме то исто и приличи. Чист приход од беседе износи 70 до 80 дуката и послаће се браћи Чесима у Праг на зидање позоришта. И она браћа, који не могоше доћи на беседу, послаше своје прилоге. Пољаци, који живе унутрашњости Србије послаше такође прилоге.

— Из Београда нам стиже још и овај допис од нашега дописника: Ономад дође телеграм из Цариграда, где се вели ово: Порта је закључила да с Грчком прекине сваку свезу, ако Грчка прими у своју народну скупштину и дванаест критских посланика, који су за исту изабрани. Хоће ли се Грчка побојати тога, или ће примити заступнике јуначких Крићана? На то ће нам најскорије време одговорити. Ту вам вест најпре јављам јер је и веома важна. Сад коју и о нашим домаћим стварима. У министарском заседању покренута је важна ствар, на име, да се стари устав замене новим. Ствар је важна, али опет не могу о њој баш ништа говорити. Од 10. овог месеца па за *седм* дана биће голема маневра у пољу Баничком. Боже! хоћемо ли кад год и ми што izmanеврисати? — Куће на бившој варош-капији почели су већ рушити зарад поширења улице. Није вредно, али баш кад би се смислови на „ниште духом.“ требало би да узмете број 54. „Световида“ од 7. Маја па да видите, како помоћник пожаревачки вели, да је допис из Пожаревца у „Зем. Глас-

нику“ не истинит. О сиромаш! Где се год има и најмање пребацили по-лиции, ту се онда одмах почне по-лицајски и да брани, т. ј. онако као што полицај може да се брани. (Ни смо читали „Световид“, али можемо мислити, каква може бити то одбрана против истинитог факта. Ми опет изјављујемо, да је оно све сушта истина и имамо највеће поверење и јамство у лицу нашега г. дописника. У.) — Чује се, да је Њ. Св. кнез Михајило наулио прогласити закон, по коме ће сви странци, који су под српском јурисдикцијом, смети непокретних добара имати. Пут Јов. Ристића до сада је неуспешан. У Бечу Берлину не упуштају своје јурисдикције. Но како је Русија уступила, као што смо већ јавили, то се можемо надати, да ће јој следовати и остали дворови.

— Из Неготине пише нам дописник наш под 4. о. м. Ноћу између 28. и 29. Априла беше у целом срезу поречко-речком у окружју крајинском таква страшина олујина и киша, какву најстарији људи наши незапамтише. Горски потоци, особито *Орешковица*, набујаше и прелише тако, да су целу долину до Доњег Милановца потопили. Штета је велика, коју та поплава по долини, па и у самом Д. Милановцу почини, где је и више кућа поплавила. У Д. Милановцу однела је вода државно село заједно са зградом која је томе припадала. Укупна штета рачуна се на 2700 дуката. Вода је тако хучно и брзо јурила с брегова, да је по читаве крајеве шума из корена чупала и собом носила. И куће што под брегом лежаху збрисане су у маху с лица земље. Највише је страдало село Горњане. Само жалосна примера ради навешћу пронаст куће горњанског попа Иве. Та страховита бујица однела је кућу његову и њега самога, и његова сина и ћерку његову од 18 година. Понову ћерку нашли су мртву два сахата ниже села код *Рудне главе* код Милошеве куле, а попа и сина код села Клокочевца претрпане у песку. Наравно, тело им беше испребијано и јако оштећено. И из околних села стижу жалосне вести, где је такођер више људи живот изгубило. Као што се чује, двадесет душа беху жртве те природне јарости. У Понедељак и Уторак непрестано пловише крај Радужева низ Дунаво читава дебла заједно са читавим крововима, вратима и шта је још вода захватила. Сељаци из Радужева, и мало и велико полетеше на обалу

Дунавску и хватају, што вода носи, а људи опет са чамцима на сред Дунава. Кажу, да је сваки од њих једно на друго 20 кола шумских дрва нахватао. За сада вам не могу још све поуздано казати, него само како се чује. Наш г. Начелник отишао је данас сам тамо да види где је и колика је штета, па да се страдалницима помогне. (Данис нашега г. дописника допуњавамо још извештајем кога доносе званичне „Српске Новине“ од 2. Маја: „Села: Масна, Тополница, Клокочевац, Рудна Глава и Горњане претрпила су велику штету; воденице, ваљавице, плугови однешени; људи и деца многа подављени. У Рудној глави је једна девојка и једно мушко дете удављено; у Тополници однешено је двоје деце и 10 кућа, и све сељачке справе и зграде. Путови су искварени, а колика је управо штета и колико је људи подављено, још се извесно не зна. У.)

— Из Сарајева пишу нам, да је доиста на архијерејску столицу босанску, смрћу кир Игњатија упразњену постављен владика зворнички. Капија је похитила да тај Ришћанима неповољни глас што пре у својим новинама саопшти. Народ босански желео је, призренског владика на том архијерејском месту видети, који је човек ваљан и опште поштован. Од Дионисија не надамо се, да ће забатаљено стање наше цркве поправити, нити ће хтети и умети да настојава око тога, да се једном вероисповедна равноправност у дело приведе. Кир Дионисије могао би мњења Сарајлија о њему преокренути, кад би се заузео, да се звонара на новој цркви сме сазидати и звона подићи, рад шта досад никако не моглоше дозвољење добити. То би за њега лепа прилика била, да стече поверење код народа, као што му је у дужности, да постојавша консијорија ускресне. — Крајшници, Ришћани и Кришћани (у Краини зову католике Маџарима) јако жале за Ахметпашом, бившим мутесарифом бихачким. У Босној мало је ваљаних чиновника, овај је био један од најбољих. Непријатељи сваког напредка и правде, зулумџари Турци, не моглоше му опростити, што није чинио разлике због вере. Незнајући како ће му друкчије да нашкоде, потпустише једну удову Туркињу из Бишћа да га оптужи, да је њеног мужа злоставио, услед чега је умро. Судском истрагом посведочио се, да је Ахмет паша невин. Туркиња удовица искаже, да су је Турци Биш-

ћани наговарали, да оклевета пашу. Жена допала је казни, али није ни Ахмет паша више мутесариф бихачки, а Турци Бишћани показаше за то своју радост разваливши неколико дана пред ускрс 3—4 хришћанске куће, које је дозволио Осман паша да се подигну на пољани близу њемачке међе. Ришћани трговци тужише за то у Сарајеву и ишту од везира заштиту, иначе ће се иселити у Њемачку. 500 аскера опремљено је услед тога у Бишће. Но не чује се, да ли је који од зликоваца Турака каштигован. — Пре неки дан освануше црквени тутори у Крупи са особитим даром њиховој цркви учињеном. На црквена врата обесио је неко мртву вашку, коју је мудир скинути и бацити дао, почем то тутори не хтедоше чинити. Хвале се Крупљани са својим мудром. Овај као и приједорски и брчански, два брата, најбољи су мудри у Босној. — Госп. др. Кечет, који је пред ускрс политичним послом отишао био у Цариград, вратио се у Сарајево. — За члана државног савета наменован је из Босне Дервишбег из Травника.

— У последњем броју нашега листа јависмо, да је у Пожеги бујица 80 кућа потопила. Сад се поузданим извештајем обара онај телеграм. Само је неколико кућа јако пострадало, али ни једна није порушена. Сва штета рачуна се на 200.000 форинти.

— У прошли Четвртак освануо је у Загребу споменик Јелачића бана окићен стотинама венаца и са црним заставама. Полиција је прекинула певање, које је народ таман започео. Задушнице беху у цркви св. Марка. Многобројан се народ искупио.

— Велика свечаност чешкога народа у златноме Прагу — свршена је, али ономе одушевљењу и љубави, коју Словени — брат брату — показа, још нема и неће бити краја. Ми ћемо у идућем броју донети опширан извештај те народне свечаности, на којој се и глас српских заступника чуо. Говорио је Суботић, Кујунџић, Гершић, Чарка. Поводом те свечаности биле су на исти дан у славу и корист чешкога народног позоришта беседе у Новом Саду, у Карловцима и као што смо већ јавили, у Београду.

Беч, 11. Маја. (Телегр.) Шеница: банатска у Бечу, 89-фунташка 6.35, банатска у Ђуру, 88-фунташка 6 фор., 89-фунташка 6.05; бачка у Ђуру 83 89-фунташка 5.50, 84 89-фунташка 5.60. Раж: у Бечу, словачка 80-фунташка 4 фор., магарска 78 80-фунташка 3.75. Зоб (транзито) 46 фунташка 1.84, 50-фунташка 2.04. (Колики је промет био не јављају. У.)

Пешта, 11. Маја. (Телегр.) Целе недеље падаше цене хране. Странци непрестано нуде своју робу, која ненадази узимаоца. Продато је српско жито, готова роба, по 5.10—20, за закључке нема купаца. Од Четвртка боље су цене житу са 15—20 новчића. Српско жито данас 5.30—40, домаће, 87-фунташко, 5.80 до 90 поцента. Јечам, 72 фунте 2.05—40, зоб, 50 фунти 1.55—60. Кукуруз 2.60—70.

Трет, 12. Маја (Телегр.) Француске и енглеске цене јако попуштају, с тога и овде падају. Жито 114 116 фунти 8.50—75, јечам 100 фунти 4.10, зоб 64 фунте 2.90. Кукуруз 116 фунти 5 форинти.

Лондон, 11. Маја. (Телегр.) Слаба радња. Енглеска пшеница не пролази по цени од Понедељника. Са страном пшеницом нимало се не ради; по сасвим ниској цени било би купаца. Данас у Паризу брашно 1 франак ниже.

Стање воде Саве.

Код Земуна:

У Петак 10. Маја: 18 стопа над нулом.
 „ Суботу 11. Маја: 17 стопа 11 палца над нулом.
 „ Недељу 12. Маја: 18 стопа над нулом.

Код Митровице:

У Петак 10. Маја: 11 ст. 4 палца над нулом. Ведро.
 „ Суботу 11. Маја: 11 ст. 8 палца над нулом. Ведро.
 „ Недељу 12. Маја: 11 стопа 6 палца над нулом.

Код Сиска:

У Петак 10. Маја: 3 ст. 10 палца над нулом. Ведро.
 „ Суботу 11. Маја: 3 ст. 2 палца над нулом. Ведро.
 „ Недељу 12. Маја: 3 стопа 2 палца над нулом.

Њ **Земун, 11. Маја.** Немамо кише. Пољоделци забринути су јако с тога, премда усеви још су добри. Од неколико дана свагда пред вече тако је облачно, да смо мислили, да ће зацело бити кише, но још сваки пут растера је ветар, који се јуче у праву олују окренуо. При том Дунав, који је био стао, опет је почео долазити, и све су низе поплављане. Банатска страна, сматрана из Земуна, изгледа као право море. — Кад на том мору снађе олујна, какве имадосмо ономад овде, људе у слабачком чамцу, то њима извесна пропаст претстоји. За такво што чули смо, да је било пре неколико дана на Дунаву близу Сланкамена. Шесторо них људи хтедоше се превести из Титела у Срем. Кад су били

прошли већ Тисоушће, подигне се страшна олуја. Таласи љуљаше чамца и напунише га часком тако с водом, да немогоше с њиме управљати нити корманити. Држећи се уз планке од чамца док имадоше снаге, несретници изчекиваше извесну своју смрт, невидивши ни од које стране помоћи. Кад су већ били малаксали, двојица већ су се били удавили, дође реморкер „Јован Крститељ“, и спасе четворици од извесне смрти.

О трговини са храном ове недеље на нашој пијаци мало вам имам јавити. У наполици слаби су били довози, изгледа као да је већ нестала у сељака. Оно мало што је донешено продато је по 3.10—20, зоб по 2.10. И од јечма врло мало се доноси на пијаци што долази, купује се за кућевну потребу на мало. Кукуруза много је донешено данас. Неки су сељаци опет свој кукуруз кући понели, што им није садашња цена по 5.50 100 ока по вољи.

Ваља ми споменути овде ново пливалиште и хладно купатило на Дунаву близу гостионице код „пароброда“, што га је подигао г. Ст. Шуљ, овдашњи посластичар. Ово је пливалиште врло пространо и тако добро удешено и са свачем снабдевено, како га обично само у великим варошима има.

Земун. За недељу дана ове су теретне просте лађе прошле Савоучешће за Сисак:

Лађа Ђерђеја Нецка из Сегедина са 4856 вагана кукуруза; лађа Иштвана Копача из Сегедина са 7666 вагана шенице и 834 вагана кукуруза; лађа Колнашија са 5000 комада дуге; лађа Исидора Сибера из Сегедина са 6778 вагана кукуруза и 1200 вагана шенице; лађа Ивана Рисговића са 6571 вагана кукуруза.

Рума, 9. Маја. (о. д.) Вашар наш може се средњим назвати, осим марвеног, који је био слаб, што није било купаца. У Понедељник није њих било због јаке кише, но ни они, што долазаше у Уторник не показаше велику вољу на куповање. Рогате марве за клање ни мало није било. Мршаве краве пак продало се пар по 100—110 фор., волове за рад по 240—260 форинти. Толико су платили и за волове и они, којима је потреба да допуне нужни број волова за пустару. Маторе овце с јагањцима 16—18 фор. Јагањаца било је ту 100 комада србијанских, од којих се продало чифт. по 5—6, а сремачки добри по 8—9 форинти. Највише је било сремачких свиња. Палока (?) продало се по 16—20 фор. пар. Маторе за хране-

ње сремачке по 30—35, шумандинске по 42—45 са 4% радоша. Радо купише сремске прасице за у Шопрон.

Усеви у целом Срему добри су. Све до Путинаца било је лепих киша. Од Путинаца к Дунаву није било кише, и премда усеви још добро стоје, ипак је од крајње потребе једна издашна киша.

Београд, 11. Маја. (о. д.) Скоро је сва радња стала, осим гвожђарска, којој је сад време. Радња са храном ограничава се само на местну потребу; нити се што купује на шпекулацију или у комисиону, нити би се могло куповати, почем су довози незнатни, и оно мало што се доноси, држе продуценти на цени, коју трговци дозволити немогу. Сељаци тешко попуштају од навикнуте цене, кад их нужда не натерује, а ове године баш не знају шта је нужда.

Једва је и наша пијаца учесница у општој реакцији, која је већ пре петнаест дана наступила у ценама хране по свима знатнијим тржиштима европским. Још и сада су овдашње цене доста високе прама онима других места. Док скоро свуда ценовници означају падање са 15—20%, овде је жито једва 10% јефтиније. Данашња му је цена 115 до 120, јечму и зоби 65, кукурузу 76—80 гроша 100 ока. Данас полази одавде српски пароброд „Делиград“ са три шлепа и три просте лађе за Сисак, који су скупа натоварени са 27.696 вагана жита.

Донеси се врло мало кожа, од којих се јагњеће и јареће много траже. Маторе овчије коже плаћају се по 25—26, козије по 23—25, нове јагњеће по 16—17, нове јареће по 15—16, а кавлаци по 15 гроша пар. Цена масти је 7—7½, лоју 8—8½, цеђеном меду 4, воску 25—26 гроша ока. Товар шљиве нуде по 10 до 120 гроша.

Као што рекох, трговина је стала са свим. Узрок је томе од чести, што су скоро сви трговци отишли на осмодневно маневрисање, те су многи дућани затворени, док је господар на вежбању војничком. Осим штете од дангубе неким неће бити по вољи, што нису због одсуства од куће могли своје менице исплатити, којима је дан плаћања. У таким неприликама требало би влада да декретира законити мораторијум (продужење рока).

Светли наш владалац синоћ је посетио војени стан, где се наши грађани вежбају у оружју.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	М а ј а.					
Дукат песарски	5 56 ¹⁰	5 56	5 56	— —	5 57	5 57
Сребро	114 75	114 65	114 85	— —	115 —	114 85
5 ⁰ / ₁₀ металици	55 90	55 75	55 80	— —	55 70	55 30
Ови с кам мај — повем	56 90	56 70	56 70	— —	56 60	56 50
5 ⁰ / ₁₀ народни зајам	62 10	62 20	62 10	— —	61 50	61 60
Акције народне банке	698 —	698 —	699 —	— —	698 —	698 —
„ кред. завода	181 60	182 —	182 20	— —	181 60	181 60
Лозови 1860. године	79 80	79 75	79 90	— —	79 80	79 80
Лондон	116 60	116 60	116 70	— —	116 70	116 80

Пловидба местне лађе до 19. Маја.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру
 Из Београда у Земуна, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру
 и у 2 сахата по подне
 Из Панчева у Београд и Земуна, у 10 сахата пре, и у четири
 и по сахата после подне
 Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у вече.
 Из Београда у Земуна, у 7 сахата у вече.

Пловидба пароброда на Дунаву, Сави и Тиси.

Од Земуна до Пеште: Сваки дан, осим Четвртка, у 4 сахата
 увече.
 Од Земуна до Оршаве, Галца, Цариграда: Четвртком, по доласку
 пештањске лађе.
 Од Земуна до Сиска: Четвртком по доласку пештањске лађе.
 Од Земуна до Сегедина: Педесетом и Четвртком у подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају
 под овом рубриком.

An H—

Di Ros'n blüht lustig,
 Hat endli a Ruh',
 Scheniet sie doch nimmer
 A Krautkopf wie du!

ℓ...

Erklärung.

Die vier Verse im „Semliner Glasnik“ Nr. 27, unter der Adresse „An ℓ...!“ von H—, so hübsch auch dieselben sind und so verführerisch daher die Gelegenheit auch wäre, mich als Verfasser gelten zu lassen, sind nicht von mir. Ich protestire gegen jede Unterstellung eines Plagiats. Diese Strofe steht wörtlich im Blatte: „Über Land und Meer,“ Jahrgang 1864, in einer Erzählung „An Luis“ von Hackländer und sie fand bloß durch einen muthwilligen Scherz eines befreundeten Herrn behufs poetischer Aufmischung der geehrten Glasnikleser den Weg in die Druckerei.

Ich bedauere, daß ich durch diese Erklärung nicht weniger als vier Paare ℓ—H— aus dem Stadium des Interessantseins wieder in die angeborne Gewöhnlichkeit versetzte, oder vielleicht gar ein Duzend romantischer Duelle im schattigen Toscha-Bunar vereitelte.

Die vier Damen ℓ—, denen somit die gedruckte Anspielung „Rose“ nicht zukommt, werden sich — im Bewußtsein, daß sie es in Wirklichkeit doch sind, schon beruhigen; die vier Herren H— jedoch kann weder ich — noch sie sich selbst über den Verlust des „Krautkopf“ trösten, da dieser Titel, wie oben ersichtlich, von Herrn Hackländer leider keinem Semliner, sondern einem — vielleicht ganz unwürdigen — Münchener verliehen wurde.
 Übrigens verliert durch diese profaische Aufklärung ja auch der dichterische Ruf des die vier Paare ℓ—H— achtungsvoll mit Nichtsfürungut grüßende

III—

„Lernen ist nie Schande!“ — Dieser Grundsatz ermutigt mich dieses zu veröffentlichen, und rathe allen meinen Freundinnen meinem Beispiele nachzuahmen

Noch vor acht Tagen war meine Schrift so, daß ich mich meiner selbst schämte; nach genossenem 8-tägigem Unterrichte ist dies meine Schrift, die ich heute der löbl. Redaktion zur Veröffentlichung einseude, und erstatte gleichzeitig den Herrn **Louis Handelsman**, Kalligrafen hier, meinen verbindlichsten Dank.

J. A. R. eine Schülerin.

Amortisation.

Vom k. k. Semliner Militär-Communitäts-Magistrate wird hiermit bekannt gemacht:

Es sei auf Ansuchen des Tagelöhners Mato Karan hinsichtlich des im angeblich in Verlage von 470 fl. ö. W. lautenden Semliner Sparcassebüchels Nr. 57 in die Einleitung der Amortisation gewilligt worden, daher alle Jene, welche diese Urkunde in Händen haben, aufgefordert werden, dieselbe innerhalb sechs Monaten vom Tage dieses Edictes an gerechnet, hiegericht vorzulegen, widrigens nach Verlauf dieser Frist dieses Sparcassebüchel als amortisirt erklärt werden würde.

Semlin, den 22. April 1868.

цесар. кр.

повластно

ТРСТАНСКО СВЕОПШТЕ
ДРУШТВО ОБЕЗБЕЂЕЊА
 (Assicurazioni Generali in Triest.)

са главницом од преко 26 милиона форинти, прима путем свог опраштва осигуравање усева против туча (леда) са подпуном накнадом учињене штете. Тачно поступање овог друштва при плаћању штета није опширније разлагати, јер је за време 35 годишњег постојања, као што сваке године писмено објављује, за штете преко 67 милиона фор. платило.

Оправништво у Земуна.

Пера В. Вукомановић.

ОБЈАВА.

У кући где је српска апотека, има госпођа Катарина Јанковић лепе собни намештај, као и друго покућанство по јефтиној цени на продају.

Anzeige.

In demselben Hause, in welchem in Semlin die serbische Apotheke sich befindet, sind sehr schöne und gut erhaltene Möbel für mehre Zimmer, wie auch sonstige Hausgeräthschaften, der Frau Katharina Janković gehörend, billig zu verkaufen.

ОГЛАС.

Сад сам предузео другу радњу, с тога сам рад гостионицу код „ЗЕЛЕНОГ ДРВЕТА“ издати под кирију. Уговор е подузимачем утврдио би до последњег Октобра 1869. г. К гостионици припада још 6 соба са путнике, штала за 20 коња, шупа за путничка кола и добар подрум за држање пића. Кирија је са свим умерена. Ко би хтео узети нека се мени пријави и може се одмах уселити. САВА БЕЛА.

Schneller Schönschreib-Unterricht.

Zufolge der hier erzielten günstigen Resultate bin ich veranlaßt einen zweiten Cours mit heutigem Tage zu eröffnen, und garantire einem jeden Schüler oder Schülerin, die beim Beginn des Unterrichtes nur etwas schreiben können, binnen 8 Tagen (8 Lektionen) eine sehr schöne gefällige Schrift beizubringen, wofür ich mit dem Doppelten des Honorars garantire. — Für das vollkommene Erlernen einer Schrift welcher immer Art beträgt das Honorar 5 fl öst. Währ.

Achtungsvoll

Louis Handelsman.

Kalligraf, Schw. Adler Nr. 5.

NB. Auch übernehme ich Firmen-Malereien in allen Schriftarten, sowohl auf Glas, Holz, Metall oder Leinwand.

То измирење оглашено је тиме, што је породици Долгоруки опет повраћена стара важност, коју су од вајкада уживали, а у последње време били су истиснути из сваке више почасти и живеше тако понижени у осами, што их је јако тиштало. Кнежеви Долгоруки беху вође руске партаје и од памтивека седеше цару уз кољено. Они су најстарија, најугледнија и најбогатија племићка породица у целој Русији. Они су пореклом од Рурика, основача рускога царства и имаћаху толико добара, да су се могла са немачким краљевинама упоредити. Први цар из куће Романова, Михајло Феодоровић, оженио се кнегињом Маријом Долгоруком, и тиме је ту породицу и са владајућом царском кућом сродно. Па осим тога, Долгоруки заузимаху прва места до цара у различна времена и у различним службама и многи су из породице били цару то, што је на пр. Михајло Долгоруки био цару Феодору, наиме први саветник и министар, његов ђенералисимус и најискренији пријатељ. Но најзнатније и најважније улоге имаћаху Долгоруки за време младога Петра II, унука Петра великог. Под њиме не само да су заузели најважнија министарства, и звања, не само да су управљали војском и на суку и мору, него Иван Алексијевић Долгоруки беше цару управо десна рука, и преко Иванове воље ништа се није у држави урадило. Па осим тога хтео је још Петар II да узме Иванову сестру, Катарину, али изненадно умре, баш на дан, што је за венчање уречен. То је било 29. Јануарија 1730. г. Али те исте Долгоруке истисне из свака уплива царица Ана одмах како је ступила на престо, премда су Долгоруки највише допринели, да она постане царицом. Неке је и у Сибир прогнала, а то све за то, што су били носиоци староруске партаје. На место њих довела је Бирона, Остермана и Миниха, и како се већ сви зваху.

Дакле није никако чудо, што је народ био радостан, и што је то сматрао као неки особити догађај, кад се чудо, да су Долгоруки опет у старој милости.

И то није био празан глас. Свршетком Августа дозвала је царица Ана у Петроград Сергија Грегоровића Долгорука, а то је био јак оног Ивана, што је Петру II.

све био. Кад је дошао рече му, да га именује послаником у Лондону, а осим тога обрадује га гласом, да ће се та царска милост излити и на целу породицу његову.

Ту не беше дакле варљиве наде. Сергија се одмах спреми за пут.

У вече истога дана походио је Бирон грофа Остермана у његовом дворцу, јер је гроф лежао од подгре, па није могао никуда из собе. Дуго се разговараху. Незна се шта. То је њихова тајна. Тек је морало нешто врло важно бити, јер обојица беху веома озбиљни.

— Страшна је игра започета, проговори Остерман. И ја би одсудно био против тога, да сте ме упитали за савет пре него што сте наложили Китлеру да изврши.

— Јесте бачено на коцку, одговори војвода Бирон, али ћемо добити, и бићемо чисти пред целим светом кад ове Долгоруке, које смо већ повратили у милост царичину, као неваљале издајнике свету покажемо и уништимо.

После тога се растану, али за мало. Трећи дан, ноћу врло доцне дође Бирон опет Остерману и то са свим весело.

— Наша победа! викне и извади из џепа велики завежљај артије и рашири га по кревету, у којем је Остерман лежао. Пре једнога сахата вратио се Китлер и све је испало, како сам већ у напред мислио. Али ево читајте најпре ова писма, па ћу вам онда ја опширније приповедити.

Гроф стане редом читати, и што даље све жељније.

— Бога ми! проговори зачућено, када је и последње писмо прочитао; таком се свршетку писам надао. Само ми се једно не допада. Велика кнегиња Јелисавета није ни где овде уплетена, а ми је нећемо моћи у процес увући.

— А нашто нам то, пријатељу, одговори војвода. Она ужива у радостима дана својих и у својим страстима, и нама нешкоди ни најмање. Него на Долгоруке ваља сада устати. Погазимо ли њих, пашће и ти Старо-руси. Него чујте сада, како је Китлер свршио свој посао.

И Бирон, војвода курландски, приповеди грофу све по реду.

— Шта? повиче Остерман. Дакле на немачкој земљи га је убио, а не на пољској, као што му је заповеђено. За бога, Европа ће нас проклетити, и никада се нећемо опрати од срамоте тога злочинства.

— Верујем, да ће тај догађај огорчити свет. Но шта ћемо, кад

Китлер Синклера није могао ухватити у Пољској? Али ништа. Царица не зна ни речице о томе, и ми ћемо у име њезино одважно и свечано протестовати против тога, што нама подмећу то крвничко дело.

— Мислите ли, да ће те тиме задовољити Епропу.

— Не мислим; али ћемо наш протест оснажити још тиме, што ћемо Китлера и Левицкога жестоко осудити и у Сибир прогнати на вечито робовање. Кад се за неколико година ствар заборави, ми ћемо их опет пустити, и даћемо им обећане регименте у којој гарнизонској вароши. Него се сада оставимо тога, и гледајмо, како ћемо најбоље употребити ове доказе против Долгоруки, које у руци имамо.

Дуго се још разговараху. У разговору их је и зора затекла.

Неколико сахата после тога догодило се нешто, што је не само Петроград, него и целу Русију у страх и бригу бацило.

По наговору Бироновом, војводе курландског, сазвала је царица велики министарски савет, којем је сама председавала. И у томе савету оптужи Бирон све Долгоруке и сроднике њихове због неверства царици и издајства отачбине, и засведочи све дотичним писмима.

— Турци и Шведци, тако је гласила тужба, наговорени су од Долгоруки, да у један мах упадну у област руску. Међу тим, док би та невоља и тај немир, што би се отуда породило, трајао, кнезови Долгоруки би са својим многим приврженицима подигли општи устанак, и побили би све Немце и све странце. Саму царицу Ану ухватили би заједно са нећаком њезином Анном Карловном и мужем њезиним Антоном Улрихом брауншвајгеким и бацили би их у вечити затвор. Војводу Бирона курландског, Миниха, Остермана и још тридесет или четрдесет других најодличнијих лица од немачке партаје ставили би пред изванредни суд, ако их бесило народа неби дотле расчупало на комаде. . . .

Тужба беше страшна и тешка. Половина да се обистини, па сви Долгоруки да падну под мачем.

Прва последица тога беше то, да су кнеза Сергија Грегоровића Долгорука одмах затворили, а тако исто и Ивана Алексијевића, негдашњег љубимца Петра II. и још друга четир кнеза из породице Долгоруки. А сродника њихових и оних, који у ближем сношају с њима стајаху, било је преко двеста. Но владајућа

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

партаја не задовољи се ни с тиме, него их све отпрати у Новгород, и тамо их преда нарочитом суду, јер се бојаху, да се неби како царица умилостовила или попустила на молбе женскиња из породице Долгоруки. Тамо их толко и тако мучише, да су морали све признати, што год су ови набедили на њих. Неке судије, а особито претседник суда, велики канцлер Черкаски, грозеше се на такве поступке, али су морали тако радити, јер би одмах и на њих бацили исту кривицу. Други гореше у партајској мржњи, и одузеше оптуженима свако срество одбране. При таквим околностима може се мислити, како ће ипасти пресуда.

Кнез Иван Алексијевић осуђен је на точак, а Василије Лукић, Сергија Грегоровић и Иван Грегоровић да им се глава отесеће. Те четир пресуде потврди и царица. Осталу десеторицу из породице Долгоруки, који су такође на смрт осуђено, помилује царица, а особито честитога фелдмаршала Василија Владимировића и његова брата Михајила и ублажи пресуду вечитом робијом. Други, који са кнежевском породицом сродни беху, али се не називаху несретним именом „Долгоруки,“ прогнани су у Сибир. Катарина Алексијевна, негдања заручница Петра II. буде затворена у манастиру. Тако исто и све ћери оних, што на смрт беху осуђени.

Така беше пресуда, и тако је одмах и извршена. Али се догодило нешто, што је преиначило у нечем пресуду.

За 3. Новембар 1739 г. одређено је да падну жртве. Место за то крваво позорје изабрали су велику чистину пред Кремлом на левој обали Волхове, која Новгород у два дела дели. Силан се народ искупио, да га ниси могао прегледати. Показиваше се миран и хладнокрван, као да га се ништа не тиче, премда већина Старо-руска беше. Но влада им није веровала и с тога је осим обичнога гарнизона још многу војску сместила у Новгород. У десет сахата почео се крвави призор. Први је пао Иван Грегоровић, а после брат његов Сергија Грегоровић. Падоме им главе у прашину и ништа се не догоди. Трећи је био на реду Василије Лукић. И колико је млад без икаква отпора пружи врат целату. Првим ударцем не одруби му главе и у народу се подиже вика грое и ужаса. Но војска удари у бубњење и њима загуши вику народа, а целат међу тим одсече дру-

гим ударцем главу Василију. Кад и он паде, настаде у народу мртва тишина. Скоро и не дисаху и с нестрпењем чекаху четврту најгрознију жртву Ивана Алексијевића, који је до пре неколико година дрмао целом Русијом. Спремаху неколико тренутака справу, па онда живог да га ломе. Од ногу ће почети, пак редом ломиће му све удове и онда тако грозно искрхана и измучена живого ће разапети на точак. Светина је стајала мирно и све гледала, па и сама војска. И у исти час, кад ће целат са својим момцима приступити послу из средине гледалаца провуче се неки човек и продре кроз редове војника и прискочи осуђеноме кнезу. Пружи му нож и рече: „Ево ти и умри слободно!“ За тим као муња врати се опет брзо у народ. А кнез Иван узме нож и пољуби га. И у часку сјури нож у срце а пре тога погледа још с највећом благодарношћу к небу. Крв покуља и он падне мртав.

То је све било у једном тренутку. И целати и војници беху изненађени. Друкчије неби могло ни бити. Али одмах по томе загрмеше официри са својим бесилом и са голим сабљама у руци појурише тамо где је онај човек, што је кнезу додао нож, утрчао у народ. Настаде страшан призор. Онога човека могаху лако познати, јер је био у оделу сиромашног сељака и имао је пуну црну браду. Но кад официри са својим војницима упадоше међ светину, видеше да неће онога тако лако ухватити, јер светине беше сила, и немогаху брзо напред корачати, а онога нико нехтеде задржати, него му правише још пута. А друго не беше само онај са црном брадом и у сиромашном оделу, него још стотинама других. Али опет не одусташе од гонења, него свом снагом хиташе војници и полиција и пратише свакога које имао црну браду и које у сељачком, сиротињском руху.

Међу тим онај што је помогао кнезу Ивану, да се самоубијством избави од срамне смрти тиранскога суда дуго је заматао траг. Много му је помогло што је познавао околинду новгородску, и тако је стругну странпутицом, која његовим гониоцима зацело није била позната. Али опет дође већ час да пропадне, и би пао душманима у шаке, да му није бог послао у помоћ анђела у лику једне девојке. Већ је далеко за собом оставио Кремл, и мишљаше да је безбедан, кад из далека спази са све четири стране војнике, где иду, да

га опколе. Скочи стотинак корака десно и види отворену капију од неке велике баште. Утрчи унутра и бегаше њоме као срна. Кад је дошао до велике капије од дворца, што у тој башти лежаше, нађеју затворену. Но срећа спази друга мала вратаца отворена и утрчи унутра уз басамак и дође кроз ходник у сјајну отворену салу. Ту спази младо врло лепо девојче, где за клавиром седи. Девојче се јако уплаши, кад сагледа одрпаног и брадатог странца и хтеде побећи у другу собу. Но он падне пред њу на колена и стане је молити:

— Милостива госпођице, сакри-те ме само за један часак! С тиме ћете ми живот спасти. Нисам никакав неваљалац,“ рече и скине са себе намештену косу и браду. „Ни преступник нисам никакав ма да би ми сад главу скинули, кад би ме ухватили.“

Девојче беше бледо и дрхташе од страха. Али кад му је сагледала скривено лице поврати се живот у лице њезино и повиче:

— Михаило Воронцове! За бога од куда овде и тако преодевен?

— Ано, Ано, моја мила Ано! кликне преобучени сељак радосно и скочи на ноге и ватрено загри девојче.

Лепо их беше видети у томе часу блаженства. Он момче од својих — највише — дваест и пет година, витак, узрастан и снажан, леп и ватрених очију, а она девојче од својих седамнаест година мила и лепа лица и дражесна и њежна узраста. Прави пунољак од руже.

(НАСТАВИЋЕ СЕ.)

Ротшилдова династија.

Ово последњих двадесет година закупили су Ротшилди новчане пазаре не само у Франкфурту, Паризу и Лондону, него скоро целога света. Нашем је столећу пало у део, да својим очима види како се благо и богаство на једну гомилу купи и згрће, према којем Крезово изчезава, а ево тек нешто преко сто година, како је један прост Јеврејин малу болтицу код „ротен шилд“ у јеврејском сокаку у Франкфурту држао, као и остала му браћа Јевреји. А једва педесет година има, како је Мајер Амшел Ротшилд у својој 69. год. умро у Франкфурту и 12 милиона форинти оставио.

Мајер Амшел Ротшилд родио се у јеврејској махали у Франкфурту г. 1743. Отац му беше поштен трговац. Породица њихова призиваше

се у први мах Бауер, и тек је Мајер Амшел узео име Ротшилд, ваљда по кући оца свога, која више не постоји. О старом Амшелу Мојсеју зна се само толико, да је свога сина шиљао банкерима по вароши с кесом с новцима, да их даје за старе новце. Отац није мислио сина свога дати на трговину, него је имао већу мету пред очима. Хтео га је дати да закон тумачи, т. ј. да буде рабинер, али Мајер Амшел буде трговац и веома распространи круг радњи својој.

Био је поштен, па је задобио свачије поверење. Наскоро оснује он банку, која је опште поверење уживала. Поверење је то расло све већма, и то му је послужило, те је ступио у трговачки савез с Вилхелмом IX. ланграфом Хесенским (од г. 1805. курфиршт Вилхелм I. од Хесен-Касла). Та је околност прави узрок, да је Ротшилдова кућа данас прва сила повчана. Познато је, како неким кнезовима немачким у прошлости веку не беше ни мало безчастно којекакве срамне послове радити, а наине трговати с људима. Поданике своје давали су они за добру плату страним силама као војнике, и шта више, и продавали су их, и тако су пунили њихове кесе, што често празне бејаху. Таким кнежевским послом највише се користио и највише се може њиме поносити Фридрих II. ланграф Хесенски, који је Инглеској 16.992 момака дао, да покори северну Америку, а за то је добио само 22 милиона талира. Није дакле чудо, што је своме наследнику Вилхелму IX. оставио приватно добро у вредности од 30—36 милиона талира, тако да су му наследника његова за најбогатија кнеза у оно време држали. И среством тих хеских милиона постала је ротшилдова кућа шеста велика сила у Европи.

Мајер Амшел Ротшилд имао је пет синова: Анзелма Мајера (р. 1773) Саломона (р. 1774) Натан, Карл Мајер (1788) и Јакоба или Јамеса (р. 1792.). Кад је отац умро, примио је најстарији син управу Франкфуртске куће. По вољи покојниковој одавде почињу све радње њихове заједнички, и у случају, да двоструке радње буде, опет има право најстарији да надгледа. Трећи син основао је инглеску, други бечку, а заједно с најмлађим братом париску радњу. Четврти је отворио радњу у Неапљу.

Барон Анзелм умро је 1855. г.

Најсјајније место међу синовима Мајера Анзелма Ротшила заузима

без сумње трећи т. ј. Натан. О њему ћемо још коју у кратко прословити. Одушевљен живом жељом својом, да направи себи у свету пута т. ј. новаца, оставио је Натан свој завичај још у раној младости у 22. г. својој, и отворио је у Манчестру малу банкерску радњу и издавао је новаца у зајам. Он је отишао из Фракфурта са нешто мало више од хиљаду форинти, и с тим новцима почео је радити. Сретне околности послужиле га и после пет година пресели се он у Лондон са имањем од 200.000 фунти стерлинга, где му радња тако ојача и чувена постане да му је Леви баронет Којен, јеврејски ритеки магнат, своју ћерку дао. Поље његове праве радње беше шпекулација у јавним фондовима, са којих је помоћу, бистрине ума и лукавства свога, до грдних сума новаца дошао. Да би што брже извешћа добијао, дао је он голубове научити, да писма носе, а уједно органисао је чету агената, који су морали за војском на континенту ићи и сваки дан, а ако је потребно било и свакога сахата извешћа о најважнијим догађајима, покретима, победама или поразима шиљати и ту у особитим знацима, које су они изученом голубу под крило скривали. Од то доба летели су његови курири на све стране, а агенти му односише и доносише новце најпречим путем између обале Немачке, Француске и Инглеске.

Највећу бербу имао је, које је његов дух провидео, кад се Бурбони у Француску вратише. Него је прикупљање плода споро ишло. Наполеон се врати с острва Елбе, и нови немири повукоше Натана натраг на континент. За оних сто дана оде у Белгију, на само бојиште, придружив се војсци Велинтоновој. Ни самих ратних опасности није се страшио, само да зна што пре, шта се збило. Зором 18. Јуна 1815. јахаше Натан Ротшилд на добром коњу, што га је у Брислу узео, пољем близу села Ватерло. Ту је био у друштву знаменитих људи. Најотменији беше војвода Велинатон са озбиљним, хладним погледом, који је са свога бојног мркова „Копенха ена“ орловским оком бојиште мерио. Лондонски кнез од новаца непрестано је примао исвештаје о могућним исходима предстојећег боја — и у томе тренутку стајала је судбина инглеског оружја као и кућа ротшилдова на коцки.

Знаменитога 18. Јуна био је Натан васцели дан у пољу и чекао ис-

ход беснога боја. Видео је француску војску где напред ступа, за тим где уступа и опет напред ступа. Међу тим лежао је велики цар боја на својој матроци и посматрао је у карти кретање своје војске. Пред ноћ стајаше ствар рђаво по савезнике, али тим сјајнији беше свршетак. У ономе часу, када је Наполеон брзо у вече чуо, да Пруси хоће напред да ступе, и после, кад је видео на заходу сунца, да су се Блехер и Велинтон сјединили, одушевљено је викнуо: „Ротшилдова је кућа добила победу!“ Уседне на коња, који је цео дан за њега био спреман, и јахао је целу ноћ до зоре. Море је било бурно кад је тамо стигао, и нико се није смео усудити, да „мајстора берзе“ превезе. Бадава је банкер 500, 600 и 800 фратака одважним бродару давао, који би га преко мореуза у Деал пребацио. Најпосле понуди 2000 фр. и погоди се. Неки сиромашак рибар бацио је на коцку живот свој, само да добије оне новце за жену и децу своју.

Ветар беше удесан. Цезар са срећом својом пређе. И месец још није изишао, када је Натан у добру био, где без одмора најбоље коње узме и појури у Лондон. Није марио ни за сан ни покој. Гонио је и човека и коње. Још је мрак био кад је стигао у Лондон. Сви су зебли у срцу. Али још суморнији беше Натан, кад се 20. Јуна у Цити појавио. Најповерљивијим пријатељима својим шапну је нешто на ухо. Толико се извесно зна — то су могли скупљени људи чути — да је маршал Блехер са својих 117.000 момака у битци код Лиње 16. и 17. Јуна од Наполеона потучен и да је морао уступити. — Нека сам бог зна, шта је с Велинтеном.

Тај жалосни глас распростро се брзо као ватра. Натанови познати агенти показаше се плашљивији, него сви остали и продаше одмах своје папире. Али непознати агенти ротшилдови покуповаше све, што год је било за продају и тек сутра дан у вече престаше. 21. Јуна била су натанова чекмеца препуна артијама. Сахат после тога стигне владин курир с бојишта, дакле читава два дана после Натана, и јави за победу велинтенову. Папири скочише много више, него што су пре пали били, и Натан је један милион стерлинга добио на диференцији.